

אורות השבת

גליון מס'
1154

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע

עורך
הרב עוזיאל אדרי

מנהל מערכת
הרב אברהם טריקי

פרשת השבוע
ויגש

דבר יו"ר המועצה הדתית

הכוח שבערבות ובסליחה

המפגש הטעון בין יהודה ליוסף אינו רק עימות פוליטי, אלא רגע של תיקון רוחני עמוק. יהודה, שהיה שותף למכירת יוסף בעבר, מוכן כעת להקריב את חירותו ולהישאר כעבד במצרים במקום בנימין. זוהי ערבות הדדית במיטבה - היכולת לקחת אחריות על הזולת ולשים את טובת המשפחה לפני האינטרס האישי. כאשר יוסף רואה את השינוי שעברו אחיו, הוא אינו יכול להתאפק עוד ומתגלה אליהם במילים המרעידות: "אני יוסף, העוד אבי חי?". יוסף מלמד אותנו שיעור נצחי בסליחה ובאמונה. במקום להאשים את אחיו על העוול שגרמו לו, הוא בוחר לראות את התמונה הגדולה: "כי למחיה שלחני אלוהים לפניכם". הוא מבין שגם הקשיים והבורות שעבר היו חלק מתוכנית אלוקית שנועדה להציל את המשפחה. הפרשה מזכירה לנו שגם במצבים של פירוד וכעס, תמיד יש פתח לאחדות. כשאנו פועלים מתוך ערבות ומוכנים לסלוח, אנו זוכים לראות כיצד "הכל לטובה".

בברכת לבית אלק ואברהם
עופר כרדי

יו"ר המועצה הדתית באר שבע

דבר העורך

זהירות עצבות

אומר רבי ישראל מרז'יץ זצ"ל: יוסף הזהיר את אחיו 'ועתה אל תעצבו', כי הרוצה להיות במחיצת השכינה, צריך שיהיה בשמחת הנפש שנאמר 'עונו וחדווה במקומו'. אומר הרבי הרש"ב העצבות אינה מביאה את האדם לידי עבודת ה' וקירוב לאלוקות, להפך כמו שעל המפתן כולם דורכים, כך העצבות עושה את האדם למיואש אסקופה הנדרסת המפתן שכל סוגי הרע נכנסים ועוברים עליו, והוא בסכנה ליפול לתהום הנשיה לדברים נוראים שלא מתאימים לו כלל. אומר רבי משה מקוברין זצ"ל: נאמר בתהלים (קטו, ד), "עצביהם" העצבות נובעת כי חושב ש"כסף וזהב מעשה ידי אדם", ועל כן "פה להם ולא ידברו" לפנות אל הקבי"ה בתפילה. שאלו את רבי נחום מצ'רנוביל זצ"ל מה בין 'תיקון רחל' ל'תיקון לאה', השיב להם, מה שהשיגה לאה אימנו ע"ה "בבכייתה", השיגה רחל אימנו ע"ה "בשמחתה".

בברכת לבית אלק ואברהם
הרב עוזיאל אדרי

רב המרכז הרפואי "סורוקה"
וק"ק "שבטי ישראל" שכונה יא' באר שבע

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	ויגש
הפטרה:	ויהי דבר
כניסת השבת:	16:27
יציאת השבת:	17:18
רבנו תם:	17:51

ברכת הלבנה לספרדים

החל מוצאי שבת "פרשת ויגש"

סוף זמנה מוצאי שבת "פרשת ויחי" עד השעה 20:44

מתורתו של רב העיר מו"ר הגאון רבי יהודה דרעי זצוק"ל

חיים במתנה

ויאמר פרעה אל יעקב פמה ימי שני חייך. ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה קמט נרעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבתי בימי מגוריהם. (בראשית מז, ח-ט)

כמה נוראים הם בזה דברי המדרש (מובא בעטרת זקנים): אמר לו הקב"ה ליעקב נתתי לך חיים במתנה ואתה אומר עליה 'מעט ורעים', חייך שעל כל מילה שאמרת לפרעה, הנני מוריד לך שנה אחת, עכ"ל. ואכן יעקב אבינו חי מאה ארבעים ושבע שנים - לעומת מאה ושמנים שנה שחי יצחק אביו (וגם אברהם נקצבו לו סך השנים הללו אלא שהקדימו פטירתו בחמש שנים כדי שלא יראה בקלקולו של עשיו). נמצא שחסרו ליעקב אבינו שלשים ושלוש שנים רק בעבור הדברים שאמר לפרעה. אלא שכבר העירו שם, שבכל דברי יעקב לפרעה אין אלא עשרים וחמש מילים, וא"כ מדוע החסירו ממנו עוד שמונה שנים? וביאור, שגם על השאלה ששאל פרעה את יעקב ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חייך, הוצרך יעקב אבינו לשלם בשמונה שנות חיים. שכן פרעה לא היה שואל את יעקב שאלה זו, אילולא ראה על פניו את תלאות חייו אשר בודאי גרמו לו להיראות זקן יותר מכפי גילו. ועל כך נתבע ע"י הקב"ה, הלא היה לך להתהלך בשמחה ובמאור פנים עד אשר לא הפריע הכהן ע"ה, אשר ביום חונכת שהיו מנת חלקך עלי אדמות, ועל כן עליד לשלם גם על שאלת פרעה! ויש להתבונן נוראות, הלא מסכת חייו של יעקב אבינו היתה רצופה בתלאות קשים ונוראים, כפי שערוכים המה בארוכה במקראות מפורשים. ודי אם נזכיר את רדיפת עשיו להורגו עד שנאלץ לעזוב את בית אביו ואמו, ואת עשרים שנות עבודת פרך אשר היו נחלתו בבית דודו לבן הארמי כפי שהעיד על עצמו 'ביום אכלני חורב וקרח בלילה', ומעשה דינה וכל מלחמותיו עם מלכי כנען, ועל כולנה מכירת יוסף אשר לדברי רבותינו במשך עשרים ושתיים שנה לא ישב על גבי מצע וכו'. ועם כל זה, נתבע משמים על שלא התהלך בפנים מאירות ועלילות!

ברם לכשתבונן נראה, שאושר האדם אינו מתערער לפי גודל תלאותיו, אלא בדרך שהוא מקבלם. ומצאנו בזה ג' בחינות: האחת, היא דרך המתלוננים המרבים לבכה את מר גורלם, השנית, היא דרך הצדיקים אשר מצדיקים עליהם את הדין ואינם מהרהרים אחר מידותיו של הקב"ה, מתוך הכרה ברורה דכל מאן דעביד רחמנא לטב עביד. כדוגמת אברהם אבינו ע"ה אשר קיבל את ציווי העקידה בנחת עד אשר לא הפריע הכהן ע"ה, אשר ביום חונכת הכתוב מעיד עליו 'וישכם אברהם בבוקר' - סימן שהשכים משנתו. וכן מצאנו אצל יונה הנביא, שכאשר הספינה חישבה להישבר וכל הסובבים זעקו על הסכנה הנוראה המרחפת עליהם, אך הוא עצמו ערבה עליו שנתו עד אשר הוצרך קברניט הספינה להעירו 'בן אדם מה לך בידים' (יונה א, ו). ומה נוראה היתה דממתו של הארון הכהן ע"ה, אשר ביום חונכת המשכן - יום בו גם הוכתר לראשונה לכהן גדול, נקטפו שני בניו במיתה נוראה עד אשר גנו כל העם בבכיה - 'ואיחיתם כל בית ישראל ויבכו את השריפה אשר שרף ה' (ויקרא י, ו). אך ראה זה פלא, היחיד שלא בכה היה דוקא אהרון אביהם - 'יודים אהרון' (ויקרא י, ו). וכבר העיר מרן הגר"מ שך זצ"ל, מדוע לא כתוב 'וישיתוק' אהרון! ומכאן למד יסוד נפלא, שאינה דומה שתיקה לדממה. שכן המקבל עליו את הדין בשתיקה, אפשר שהצער והיגון ורושם הייסורים ניכרים על פניו הנפולות. ולזה דקדק הכתוב בלשון 'יודים', לרמוז שאהרון הכהן לא זו בלבד ששתק אלא גם לא ניכר בו שום רושם כלל. והדברים מופלאים, שהרי אבותו היום הכתירוהו לכהן גדול ובודאי גדול ובודאי שהיה שמח ביותר, ואם העיד עליו הכתוב שהאסון הנורא לא עשה בו שום רושם, הוי אומר שמאור פניו נותר כפי שהיה!

אלא שעדיין יש דרגה גבוהה מזו והיא שלא די בשתיקה ודממה, אלא צריך להודות ולהלל את השי"ת גם על מה שנראה כחרון אף בבחינת 'אודך ה' כי אנפת בי', וכמ"ש 'יחייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה'. ודרגה זו מצאנו במקראות מפורשים לגבי דוד המלך ע"ה, אשר חרף כל תלאותיו, העיד על עצמו 'למען יזמרך כבוד ולא ידום' (תהלים ל, ג), רוצה לומר: רבש"ע משברי הזמן ומצוקות העיתים אשר פקדו אותי מעודי ועד היום, לא על לבד שלא הפילו את רוחי ולא עשו בי שום רושם, אלא גם גרמו לי להתרוממות הנפש עד כדי שירה וזמרה, וז"ש למען יזמרך' כבוד ולא רק ידום'. והיסוד לדרגה זו, התחדש ע"י דוד המלך בכבודו ובעצמו, כמ"ש 'גם כי אלך בגיא צלמוות לא אירא רע כי אתה עמדי' (תהלים כג, ד), והבן.

ומעתה שוב לא יפלא, היאך נתרצה דוד המלך ע"ה לקבל על עצמו את 'ברכת הכוס' מבלי שהתאונן על ריבוי צרותיו, שכן לפי דרגתו והכרתו מעולם לא פקדה אותו כל צרה וצוקה אלא רק ברכות וישועות היו מנת חלקו, בבחינת 'הבוטח בה' חסד יסובבנו', היינו שהבוטח בה' רואה בצרותיו את חסדי השי"ת!

מאת סיפרו "אורות כפולס"

העלון טעון גניזה.

אורות הכשרות

הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
מחלקת הכשרות

אזהרה שיווק קובנה חלבית

לאחרונה החלו יצרנים לשווק קובנה
במתכונת חלבית
המכילה חמאה או מוצרי חלב
היות והציבור רגיל בדרך כלל שקובנה
היא מאפה פרווה.

יש לנקוט משנה זהירות כדלהלן:

1. חובה לברר עם המשוּגֵחַ כשרות
האם הקובנה היא פרווה או חלבית ?
2. יש לקרוא את סימון הכשרות
המופיע על גבי האריזה - חלבי / פרווה.

יפה רצון לא לא תצא מקרב אמת ידיו
וא לא יכאל חילוף באיסור חמור לא בשר וחלב.

אורות הפרשה

ונפשו קשורה בנפשו

ונפשו קשורה בנפשו (מד, ל). יהודי נכנס אל רבי מנחם מענדל **מקוצק** זי"ע וי"א והתאונן על בנו, שאינו דואג לו לעת זקנתו. "כל ימיי חסכתי לחם מפי כדי שלא יחסר לבני דבר, ואילו עכשיו הוא מתכנר ליי", הביע האב את כאבו. אמר לו הצדיק: "כשיוסף ביקש לאסור את בנימין, אמר לו יהודה, שאם יעקב אביהם יראה שבנימין איננו הוא עלול למות. למה יהודה התמקד בצער של האבא, ולמה לא ביקש לשחרר את בנימין בעבור הצער של עשרת הבנים המסככים לו, "אלא טבע האדם הוא, שהבנים אינם מצטערים כל כך בצערן של האב, כפי שהאב מצטער בצערן של בנו. וכבר אמרו הקדמונים, 'אב אחד יכול לפרנס עשרה בנים, ועשרה בנים אינם יכולים לפרנס אב אחד'".

ירידה ופעולתה

ר' עוד יוסף בני חי' (מה, כח). אומר ה'אור התורה' ירידת יוסף למצרים לפני בוא יעקב ובניו פעלה שתי תוצאות, האחת, קיצור תקופת הגלות של בני ישראל במצרים, והשנייה, הקלת השעבוד שלהם בתקופה זו עצמה.

שלא יתנשא

ואת העם העביר אותו לערים (מו, כא). אומר ה'כלי יקר' יוסף העביר את האוכלוסייה המצרית ממקום מגוריה, כדי שירגישו בצערן של הגר ולא יתנשא על בני ישראל שהגיעו כגרים למצרים.

התוצאה לקצור צריך לזרוע

ויאמר יוסף אל העם, הא לכם זרע וזרעתם את האדמה (מו, כג). אומר **הרבי** בכל דור ודור יש צדיק הדור כיוסף הצדיק שהוא נותן לכל אחד ואחד כוח וחיוק בעבודת ה'. אך נתינת כוח זו בלבד אינה מספיקה, אלא הרוצה לקצור הצלחה בעבודת ה', צריך להיות גם "זרעתם את האדמה" עבודה בכוח עצמו.

כל כסף וזהב של העולם

וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען (מז, יד). אמרו רז"ל **במסכת פסחים** (קט, א). בשאר ארצות מניין, תלמוד לומר "וכל הארץ באו מצרימה", וכשעלו ישראל ממצרים העולם עמם את כל הכסף וזהב של העולם. אומר **הרבי ה'צמח צדק'** ה' יתברך הביא למצרים את ניצוצות הקדושה שהיו מפוזרים בעולם כולו, כדי שבני ישראל, בהיותם במצרים, יבררו אותם ויעלו אותם עמם.

מפינים את העולם לנאולה

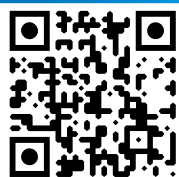
וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען (מז, יד). אומר **הרבי הרי"צ** עבודתו של יוסף במצרים הייתה לצורך גדול, ללקט את כל ניצוצות הקדושה שהיו טמונים שם ולהמשיכם מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא. יהודי צריך לדעת את הכוונה העליונה שגרמה להגעתו למקום פלוני, לזמן קצר או לזמן ארוך או כעובר-אורח בלבד. במקום הזה עליו לומר ברכה או להתפלל. מאז ששת ימי בראשית מחכה המקום לברכתו או לתפילתו. עבודת הברורים של בני ישראל בכל חלקי תבל מכשירה את העולם כולו לגילוי מלכות שמים בגאולה העתידה. אז יקויים הייעוד 'אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה', לעבדו שכם אחד' (צפניה ג, ט).

השגחה פרטית סיפור העולם

וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען (מז, יד). אומר **הרבי הרש"ב** בני ישראל התפזרו בכל קצוות תבל, ואף באיים רחוקים, כדי לטהר את טומאת ארץ העמים. האמונה הפשוטה שבל כל יהודי, אף אם היא בבחינת 'שינה', מטהרת טומאה זו. יהודי תועה לפעמים בדרך ומתהלך בעיירות בגלל מטרה זו. אומר **הרבי הרי"צ** אדם צריך להגיע למקום פלוני כדי להיפגש עם פלוני, אך הוא מגיע למקום אחר. נדמה לו שתעה בדרכו. האמת היא שאין כאן שום טעות. יהודי אינו הולך, הוא מובל. אחד מחסידי **הרבי מהר"ש** נסע אל רבו לקראת ראש השנה. בדרכו נתקל בעיכובים שאילצו אותו להישאר בראש השנה בעיר ויטבסק. אחרי ראש השנה, כשנכנס לרבי ליחידות, אמר לו הרבי, אינך יודע מה תיקנת בוויטבסק.

לקיים בנו חכמי ישראל

הציבור נקרא להמשיך להעתיר בתפילה
לרפואת הרה"ג **יוסף דהאן שליט"א** בן רחל
בתוך שאר חולי עמו ישראל

**לרשימת העסקים
הכשרים בעיר
סרקו את הברקוד:**

הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
מחלקת הכשרות

דרושים משגיחי כשרות

לעבודה מיידית

בעלי נסיון למשרה מלאה/לחצי משרה
לפרטים יש לפנות למחלקת הכשרות 08-6204026
או במייל: y0527681143@gmail.com
או למנהל מחלקת הכשרות
הרב יעקב אטלן 054-9210545

דבר רבני השכונות

הרה"ג אברהם מאמאן שליט"א
רב שכונת דרום
וראש ישיבת "תורה אור" ב"ש

מה נדבר ומה נצטדק

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני, ידבר נא עבדך דבר באזני אדני, ואל יחר אפך בעבדך, כי כמוך כפרעה" (בראשית מד, יח) "ואל יחר אפך" מכאן אתה למד שדבר אליו קשות. "כי כמוך כפרעה" חשוב אתה בעיני כמלך, זהו פשוטו. ומדרשו סופך ללקות עליו בצרעת, כמו שלקה פרעה על ידי זקנתי שרה על לילה אחת שעבכה. **דבר אחר**, מה פרעה גזר ואינו מקיים מבטיח ואינו עושה, אף אתה כן, שבגזירותיו של פרעה כתוב שאין עבד מושל במצרים, והוא המלך אותך על אף היותך עבד לשר הטבחים (רא"ם וגו'א). ואם את גזירותיו בנימוסי המלכות אין פרעה מקיים, הרי על אחת כמה וכמה שאינו עומד בסתם הבטחותיו, ובדבר זה אתה דומה לו שאינך מקיים הבטחתך. וכי זו היא שימת עין שאמרת לשום עינך עליו. **ויש להבין** מה הטענה שהיתה ליהודה נגד יוסף, הרי הוא בעצמו אמר בסוף פרשת מקץ, לאחר שמצאו את הגביע באמתחת בנימין, חזרו האחים למצרים, ובאו אל בית יוסף, ושאלם יוסף מה המעשה אשר עשיתם, "ויאמר יהודה מה נאמר לאדני, מה נדבר ומה נצטדק האלוקים מצא את עון עבדיך", הנו עבדים לאדני גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו". **וניראה לעניות דעתי לפרש**, שבכל גזרות שגוזרים אומות העולם על ישראל, יש ב' אפשרויות כדי להינצל מאותם גזרות, א. על ידי דורון כדי לפייס ולרצות להעביר את הגזירה, ב. על ידי תפילה, כמו שעשה יעקב אבינו. ועם ישראל צריכים לדעת במה לבחור, מתי להביא דורון כדי לפייס את השר, ומתי לבוא רק עם תפילה, שאם יש טעם בגזירה ויש בה צדק נגד ישראל, הרי יש לתלות שהטעם הוא של השר, וצריך להקדים לפייסו בדורון, אולם אם היא גזירה בלא טעם, צריך להסיק מכך שלא השר הוא הגזר, **אלא היא גזירה מן השמים**. וזה מה שאמר יהודה, כיון שראה שהגזירה כאן היא בלא שום טעם, שהרי בוודאי שבנימין לא גנב את הגביע, ואין זו אלא עלילה, אם כן מה נדבר מה נצטדק, אין עלינו אפילו סיבה לפייס, שכן אינכם אלא שלוחים מן השמים ואתם המקל שמכה, וה' מצא עון עבדיך, והעונש צריך להיות על כל האחים, ולכן אמר הנו כולנו עבדים לאדני. והאחים שבטי ה' סברו שכל מעשיהם בענין מכירת יוסף היה בדין ובמשפט, וכמו שנאמר בסוף פרשת מקץ (בראשית מד, טז) "מה נאמר לאדני מה נדבר ומה נצטדק האלוקים מצא את עון עבדיך" ופירש רש"י יודעים אנו שלא סרחנו, אבל מאת המקום נהיתה להביא לנו זאת, מצא בעל חוב מקום לגבות שטר חובו. ראינו שהאחים עשו חרם על כל מי שיגלה את מכירת יוסף לאביהם, והכניסו אף את הקב"ה לצירוף המנין, ובוודאי שחשבו וסברו שהכל בצדק ובמשפט, שאם לא כן לא היו מצרפים את הקב"ה למנין, ורק תבעו מעצמם שלא שמעו לתחנוני יוסף בשעת המכירה. וראים אנו שגם גדולים וצדיקים כשבטי ה', לאחר כל הבדיקות והדקדוקים בבחינת מעשיהם, עם כל זאת לא ראו את האמת שיש חטא במעשיהם, כי כאשר קרוב אדם לעצמו הנגיעה הזאת מסמאת את עיניו מלראות את האמת. **כמאמר הגמרא במסכת ברכות** (כח ע"ב) כשחלה רבי יוחנן בן זכאי, נכנסו תלמידיו לבקרו, כיון שראה אותם רבי יוחנן בן זכאי התחיל לבכות, לכאורה תמוה, מדוע בכה דווקא כשראה אותם. וביאר ה"לב אליהו" (ויקרא יח, א) בשם הסבא מקלם, שהואיל והוא היה מחויב בחינוכם, דאג שמא לא יצא בזה ידי חובתו, ופחד שמא ידונו אותו גם על מעשיהם, לכן התחיל לבכות כשראה אותם. שאלו אותו תלמידיו מפני מה אתה בוכה, אמר להם רבי יוחנן בן זכאי, אילו לפני מלך בשר ודם היו מוליכים אותי לדיון, שהיום הוא כאן ומחר בקבר, שאם כועס עלי, אין כעסו כעס עולם, ואם אוסרני בבית האסורים, אין מאסרו מאסר עולם, ואם ממיתני בעולם הזה, אין מיתתו מיתת עולם, ואני יכול לפייסו בדברים ולשחדו בממון, ואף על פי כן הייתי בוכה מאימת משפטו. עכשיו מוליכים אותי לדיון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שהוא חי וקיים לעולם ולעולמי עולמים, שאם כועס עלי, כעסו כעס עולם, ואם אוסרני איסורו איסור עולם, ואם ממיתני, מיתתו מיתת עולם, ואני יכול לפייסו בדברים, ולא לשחדו בממון בעולם הבא. ולא עוד, אלא שיש לפני שני דרכים אחת של גן עדן ואחת של גיהנום, ואיני יודע באיזו דרך מוליכים אותי ואף אם לא ימיתני מיתת עולם כרשעים גמורים, מכל מקום ירא אני שמא יוליכו אותי לגיהנום, ואיך לא אבכה. **יהי רצון שזוכה להבין ולהאמין שהכל מהשמים והכל לטובה.**

בברכת ליל ליל וליקור
 הרב אברהם מאמאן

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא
הגאון הגדול רבי יהודה דרעי זצוק"ל

הלכות תענית ציבור

ש - האם מותר להסתפר או להתגלח בתענית עשרה בטבת?

ת - אמנם מעיקר הדין אין איסור בתספורת וגילוח בצום עשרה בטבת, מכל מקום ראוי להתמיר שלא להסתפר ולהתגלח בו.

ש - אימתי מתחיל צום עשרה בטבת וסיומו?

ת - צום עשרה בטבת תחילתו עם עלות השחר, וסופו בצאת הכוכבים. להבדיל מצום תשעה באב ויום הכיפורים אשר נאסר לילו כיומו. ומכל מקום, בשעה שעלה לישון נאסר באכילה ושתיה ואפילו אם התעורר קודם עלות השחר, אלא אם כן התנה בפרוש קודם שישן שיש בדעתו לאכול ולשתות לפני עלות השחר.

ש - האם קטנים חייבים בתעניות הללו?

ת - קטן פחות משלוש עשרה ויום אחד, וקטנה פחות משתיים עשרה שנה ויום אחד, פטורים מכל התעניות הללו לבד מצום כיפור אשר יבואר אי"ה במועדו. אך משהגיעו לגיל זה, חייבים הם להתענות עם הציבור אפילו שלא הביאו עדיין שתי שערות. ומכל מקום, אין להאכיל את הקטנים אלא כדי צרכם ולא שאר מעדנות וממתקים, כדי שיתאבלו עם הציבור. במה דברים אמורים, כשהם מבינים במהות היום ויש להם דעת להתאבל, אבל כל שהם קטני קטנים שאינם מבינים כלום במהות היום, מותר להאכילם בכל דבר כדרכם בכל ימות השנה.

ש - האם חולה או זקן שתש כוחו, חייבים בתענית זו?

ת - חולה אפילו שאין בו סכנה, פטור מתענית זו. וכן יש לפטור זקן אשר תש כוחו וקשה עליו התענית. וכמו כן, מי שצריך לאכול או לשתות עפ"י ציווי הרופאים אינו רשאי להחמיר על עצמו. אבל מי שחש בראשו או בשאר אבריו מחמת הצום אינו רשאי להפסיק את הצום אלא עפ"י הוראת חכם והכל לפי דאות עיני המורה.

ש - האם נשים מעוברות, יולדות ומניקות חייבות בתענית זו?

ת - מעוברת אשר מלאו שלושה חודשים להריונה, פטורה מתענית זו. וגם אם טרם מלאו לה שלושה חודשים אך מלאו ארבעים יום להריונה, אם מרגישה חולשה מיוחדת יום לפוטרה מהתענית, אבל קודם שמלאו ארבעים יום להריונה דינה ככל הנשים, ועל כל פנים אם היא מצטערת ביותר ומרגישה חולשה גדולה נראה שיש להקל בה עפ"י הוראה חכם. וכן יולדות ומניקות שהן בתוך עשרים וארבעה חודשים (שנתיים) מיום שילדו, אע"פ שכבר הפסיקה להניק (או שלא הניקה כלל), פטורות מתענית זו.

ש - אם אין עשרה מתענים בבית הכנסת, האם מוציאים ס"ת בשחרית ומנחה לקריאת "ויחל משה", והאם החזן אומר "ענו" בחזרת הש"צ בברכה, והאם הכהנים נושאים כפיהם במנחה?

ת - יש אומרים שאין מוציאים ס"ת שחרית ומנחה לקריאת "ויחל משה" אם אין שם עשרה מתענים. ואם חל בשני וחמישי מוציאים ס"ת בשחרית וקוראים בו בפרשת השבוע. ויש אומרים שאין צריך עשרה אלא די בשבעה מתענים בלבד, ויש מקילין אפילו בשישה מתענים, וכן המנהג להקל. ועל כל פנים, אין להעלות לתורה אלא מי ששרוי בתענית וכן ראוי להחמיר לגבי הקורא בתורה במקום האפשר. ואפילו היה העולה כהן יחיד לא יעלה לתורה אלא יצא החוצה לפני קה"ת, כדי שיעלה ישראל במקומו. וכל שכן שאין החזן אומר "ענו" בברכה בפני עצמה בחזרת הש"צ, אלא אם כן היו שם לפחות שישה מתענים. וכן אין הכהנים נושאים כפיהם במנחה, בפחות משישה מתענים. והכהן עצמו לא ישא כפיו במנחה אם אינו מתענה, אפילו במקום שיש עשרה מתענים.

ש - האם מותר לשטוף הפה או לצחצח שיניים בתענית זו?

ת - ראוי להחמיר שלא לשטוף הפה או לצחצח שיניים בתענית, פן יבלע מן המים. ואם הוא רגיל בכך ויש לו צער גדול יש להקל בזה ובלבד שלא ימלא פיו מים וגם יזהר מאוד שלא יבלע אפילו מעט מן המים (ובתשעה באב ויום הכיפורים אסור לעשות כן בכל אופן).

ש - האם בעלי שמחה כגון חתן בשבעת ימי חופתו או אבי הבן ביום המילה חייבים בתענית זו?

ת - הכל חייבים בתענית זו כולל חתן תוך שבעת ימי חופתו או אבי הבן ביום שנימוול בנו או ביום שלושים לפדיון בנו. אולם בצום שנדחה, יש להקל בכל אלו.

ש - מי שאכל בשוגג או במזיד תוך כדי התענית, האם חייב להשלים את תעניתו?

ת - גם מי שאכל או שתה תוך כדי התענית בשוגג או במזיד, אפילו יותר משיעור כזית מאון ורביעית משקה, חייב להפסיק מיד ולהשלים את התענית עם הציבור. שכן וכי מפני שאכל שום, ימשיך לאכול שום?

נר ה' נשמת אדם

העלון מוקדש לזיכרו ולעילוי נשמתו של כב' המרא דאתרא וראב"ד ב"ש

הגאון הגדול רבי יהודה דרעי זצוק"ל
בר אסתר

ת.נ.צ.ב.ה.

"נפשו בטוב תלין וזרעו ירש ארץ"

אורות עונג שבת

הצדיק והעשיר

מניו של ר' דוד היו מועדות לליוצ'נסק, עירו של הצדיק רבי אלימלך. את הדרך הארוכה נאלץ לעשות ברגליו, מחמת עוניו הרב. זמר מה לאחר שיצא לדרך, שמע מאחור שקשוק גלגלי מרכבה. כשראה דמות יהודית יושבת בתוכה, הרים את ידו, כמבקש הסעה.

בכרכרה ישב אחד מעשירי וארשה, שאף מניו היו מועדות לחצר הרבי בליוצ'נסק. הוא לא התנגד לצרף אליו את העני הבתלימוכר, ור' דוד הודה לו בחמימות רבה.

העשיר, שהקרינ תחושה של שבעות-רצון עצמית וגאווה, החליט קצת להשתעשע בנוגע שלו ובכך להפיג את שעמום הנסיעה. הוא ראה ביהודי העני בטלן אמיתי, שאינו יודע בין ימינו לשמאלו, ושילח לעברו הערות מעליבות ומתנשאות. התנהגות זו נמשכה כל הנסיעה, אך ר' דוד הבליג. בהגיעם למחוז-הפצם, הודה לעשיר על הנסיעה ונעלם.

חדרה-קבלה של הרבי המה אדם. אנשים נכנסו ויצאו במהירות רבה. העשיר, שהמתין לבוא תורו, הבחין באורחו לנסיעה הנכנס לחדרו של הרבי. שלא כקודמיו, השתהה העני בפנים שעה ארוכה.

הרהורי חרטה קלים ניעורו בלבו של העשיר. אם הרבי משוחח עם הקבצן הזה זמן רב כל-כך, אולי אין הוא סתם בטלן, הרהר. חריתו גברה כאשר נפתחה הדלת והרבי בכבודו ובעצמו עמד שם, מלווה את העני בצאתו.

אולם מהר מאוד נשכחו מלבו הרהורי החרטה. הוא נהנה מהכבוד הרב שחלקו לו החסידים בחצר הרבי, ולאחר שקיבל את ברכתו של הרבי ושהה במחיצתו ימים אחדים, התכוון לשוב לביתו.

לפני נסיעתו ניגש אליו פתאום אותו עני ואמר לו: "אם בדרך לביתך תשמע קול קורא לעזרה, לך בעקבות הקול ועשה כל שביכולתך לעזור", סתם ולא פירש. העשיר התבלבל למשמע הדברים, נמנע כמה מלות תודה וחרטה על התנהגותו, ואולם העני מיהר להיפרד ממנו ולהיעלם.

בדרך חזרה עבר העשיר על גשר צר, שבנה מעל ביצה גדולה. הייתה זו שעת לילה חורפית. לפתע הגיעו לאוזניו קולות מצוקה. הוא נזכר מיד בדברי העני. עיניו הבחינו בעגלה השוקעת לאיטה בתוך הביצה הטובענית. במאמצים רבים הצליחו הוא ורכבו לחלץ את הכרכרה ושני יושביה מסכנת טביעה.

התברר, כי בעיקול הגשר סטו הסוסים ממסלולם ודהרו היישר אל תוך הביצה. הניצול האחד היה רכב העגלה ואילו השני סירב להזדהות, אך ניכר היה עליו שאיש רס-מעלה הוא. הוא ביקש לדעת את שמו של העשיר, כדי שיוכל לגמול לו תודה.

העשיר חזר לעירו ולעסקיו, אולם ימים ששים באו עליו. הפסדים רבים רוששו אותו במהירות. לא חלף זמן רב והוא נותר נקי מנכסיו. הגיעו הדברים עד כדי כך, שנאלץ לחזור על הפתח.

מסירת נפש

יוגש אליו יהודה' (מד, יח). אומר הרבי אומרים חז"ל כי יהודה היה מוכן להילחם ביוסף, כדי להציל את בנימין. יהודה מסר את נפשו בעבור ילד אחד, והדבר מלמדנו שיש למסור את הנפש בעבור חינוך יהודי אפילו של ילד אחד, שיתנהג כפי שראוי ליהודי לנהוג. התורה דיברה כנגד ארבעה בנים, ובכללם מי שאינו יודע לשאול. ללמדנו שמוטלת חובה קדושה על כל אחד ואחד לעסוק בהצלת נפשות. אין נקי מעבודת קודש זו. צריך להתעסק גם עם מי שהם מורדים ובוועטים בערכי היהדות, ולקרנם בדרכי נועם ובפנים מסבירות.

לדאוג לקטנים

'אם לא ירד אחיכם הקטן אתכם, לא תוסיפו לראות פני' (מד, כג). אומר **רבי לוי יצחק מברדיצ'ב** זיע"א יש גדולים המתבודדים בפינתם ודואגים לעצמם בלבד. מרמזת לנו התורה, שאין דעת המקום נוחה מהם. אם לא תיקחו אתכם את הקטנים, ללמדם ולהדריכם, אין הקב"ה חפץ בכם.

לפאז עם הילדים

'כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי' (מד, לג). אומר **רבי מאיר מפרמישלאן** זיע"א איך נרהיב עוז לעלות ולעמוד לפני אבינו שבשמים, בשעה ש"הנער איננו אתי", כשבנינו אינם הולכים בדרך אבותיהם, "כי בעדך ערב את הנער" הלא אמרנו בנינו ערבים בעדנו. אומר **הרבי הריי"צ** ימים יבואו והדור הצעיר יבוא בתביעה נפשית אל מנהיגיו, מפני מה לא הוכחתם אותנו על דרכנו, מדוע לא אמרתם לנו את האמת, מפני מה לא הוריתם לנו את דרך החיים כיצד עלינו להתפלל, איך עלינו ללמוד תורה ולקיים את המצוות כראוי ובשמחה.

נצי שעה של מחשבה

'כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי' (מד, לג). אומר **הרבי הרש"ב** כשם שהנחת תפילין בכל יום היא מצווה מהתורה, המוטלת על כל יהודי, בין שהוא גדול בתורה ובין שהוא יהודי פשוט, כך יש חיוב גמור על כל אדם מישראל לחשוב בכל יום לפחות מחצית השעה על חינוך בניו ובני ביתו. עליו לעשות כל שבכוחו ואף למעלה מכוחו כדי לפעול עליהם שילכו בדרך הנכונה. אומר **הרבי** הדוגמה מהנחת תפילין היא מדויקת, כי כשם שהתפילין עניינן לשעבד את המוח והלב לקב"ה, כך יש להתייגע במוח ובלב כיצד להשריש בקרב בני הבית את הערכים הנכונים, ולא לפעול בעניין זה בבחינת לצאת ידי חובה בלבד.

תענית עשרה בטבת יחול ביום שלישי

תחילת הצום: עם עלות השחר בשעה 5:34
סיום הצום: בשעה 17:02

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר-שבע	יום א'	יום ב'	יום ג'	יום ד'	יום ה'	יום ו'	שבת קודש
עלות השחר	5:34	5:34	5:34	5:34	5:35	5:35	5:35
זמן טלית ותפילין	5:40	5:40	5:40	5:40	5:41	5:41	5:41
זריחה - הנץ החמה	6:42	6:43	6:43	6:43	6:44	6:44	6:44
סוף ק"ש לדעת מג"א	8:38	8:38	8:39	8:39	8:40	8:40	8:40
סוף ק"ש להתיניא והגר"א	9:09	9:09	9:09	9:10	9:10	9:10	9:11
סוף ברכות ק"ש	10:00	10:00	10:01	10:01	10:01	10:02	10:02
חצות יום וילה	11:42	11:42	11:43	11:43	11:44	11:44	11:45
מנחה גדולה	12:13	12:13	12:14	12:14	12:15	12:15	12:16
פלג המנחה	15:57	15:58	15:58	15:59	16:00	16:00	16:01
שקיעה	16:48	16:49	16:49	16:50	16:51	16:52	16:52
צאת הכוכבים	17:01	17:01	17:02	17:03	17:03	17:04	17:05

שבת שלום!

מחמת הבושה עבר למקומות שבהם לא הכירוהו, והיה עומד ברחובות ומצפה לנדבותיהם של אנשים טובים. מן העשיר השבע והגאה לא נותר אלא צל עלוב.

יום אחד הבחין במרכבה מפוארת. מתוך הרגל פשט את ידו לעברה, בתקווה שיזכה בתרומת האיש היושב בה. המרכבה חלפה על-פניו, כשהוא מביט לעברה באכזבה. לפתע ראה כי המרכבה מאטה ונעצרת. משרת לבוש הדר קפץ מתוכה ורץ לעבר הקבצן. "כבוד השר היושב בכרכרה מבקש כי תתייצב לפניו", אמר לו. הקבצן היה בטוח כי חטא בכך שהושיט את ידו לעבר הכרכרה.

עיניו של השר נעצו בקבצן העלוב. "מה שמד?", שאל. הקבצן הנבון לחש את שמו, ולהפתעתו ראה אור עולה בפניו של השר. "מהרגע הראשון זיהיתי אותך. האם אתה מכיר אותי?".

הקבצן בהה בתימהון בשר הנכבד, חושש שמא הלה חומד לו לצון. השר הניח את ידו על כתפו ואמר: "אני האיש שהצלת לפני שנים מטביעה בביצה. האם תזכירני עתה?". לבו של הקבצן החסיר פעימה. הוא זכר יפה את המאורע.

השר הזמינו לעלות על הכרכרה ולבוא עמו ללשכתו. שם סיפר הקבצן את אשר עבר עליו וכיצד ירד לשפל המדרגה. השר פתח את הכספת שמאחורי שולחנו והושיט למצילו חבילת שטרות. "אני מקווה שהסכום הזה יסייע לך לחזור למעמדך", אמר.

ואכן, הצליח העשיר לשעבר להתייצב כמתחילה על רגליו ולחזור לעסקיו, כשהוא רואה בהם הצלחה רבה.

שנות הקבצנות שעברו עליו דיכאו את גאוותו והפכוהו לאדם אחר. בינתיים נסתלק רבי אלימלך מליוצ'נסק וזרחה שמשו של רבי דוד מלוב. העשיר החליט לנסוע אליו ולזכות בברכתו.

כשנכנס לחדרו, הופתע מקבלת הפנים שערך לו הרבי. בלחיצת ידו ובמבטו נראה היה כאילו הרבי מכירו מכבר. "נפגשנו פעם", אמר לו בחיוך רחב, "אני הוא החסיד שהעלית למרכבתך בדרך לליוצ'נסק".

עיני העשיר התכווצו מתדהמה וממבוכה. הרבי המשיך בדבריו: "דע, כי כאשר ביזית אדם מישראל, עליך מיתה. אך מכיוון שעשית עמי חסד, ביקשתי להצילך מהעונש, וכשנכנסתי לחדרו של הרבי, נועצני יחזיו כיצד להעביר את רוע הגזירה. הצלחנו לפעול, כי דינך יומר בעוני, השקול כמיתה. אך בכל-זאת הוספתי והתפללתי, שתיצל גם מעונש זה. שמת אני לראות, כי גם בקשתי זו נתמלאה..."

לעילוי נשמת

הרב יוסף שלמה טריקי זצ"ל

בר עליה ז"ל

והרבנית רחל טריקי ע"ה

בת סימיו ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

